

УДК 336.027

О. А Сотніченко

старший викладач, кафедра податків та оподаткування,
Національний університет державної податкової служби України, Ірпінь, Україна
sotnichenko.lena@mail.ru

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СТАВОК СПРАВЛЯННЯ ПДВ У КОНТЕКСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ТОВАРООБОРОТУ КРАЇНИ

Анотація. Статтю присвячено проблемам реалізації регуляторного потенціалу ПДВ. Обґрунтовано, що диференціація ставок справляння ПДВ дозволить покращити структуру товарообороту внутрішньої торгівлі. Розраховано оптимальну різницю між стандартною та зниженою ставками. Визначено групи товарів, щодо яких може бути застосовано знижену ставку справляння ПДВ.

Ключові слова: ПДВ, товарооборот, диференціація ставок, бюджет, ЄС.

Е. А Сотніченко

старший преподаватель кафедры налогов и налогообложения, Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Ирпень, Украина

ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ СТАВОК ВЗИМАНИЯ НДС В КОНТЕКСТЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ТОВАРООБОРОТА СТРАНЫ

Анотація. Стаття посвящена проблемам реализации регуляторного потенциала НДС. Обосновано, что дифференциация ставок взимания НДС позволит улучшить структуру товарооборота внутренней торговли. Рассчитана оптимальная разница между стандартной и сниженной ставками. Определены группы товаров, относительно которых может быть применена сниженная ставка взимания НДС.

Ключевые слова: НДС, товарооборот, дифференциация ставок, бюджет, ЕС.

Olena Sotnichenko

Senior Lecturer, National University of State Tax Service of Ukraine, Irpin town, Ukraine
31 K. Marx St, Irpin, 08201, Ukraine

VAT RATES DIFFERENTIATION IN THE CONTEXT OF COMMODITIES TURNOVER REGULATION BY THE STATE

Abstract. Value Added Tax (VAT) takes the lead in shaping the budget revenues in the most of the leading countries today. Also VAT is used as regulator of the processes of socio-economic development. VAT is known as a huge source of the budget income, even in times of economic downturns. Despite significant fiscal potential, VAT may be used as a regulator of economic development, included in the regulation as one of the levers of turnover. The charging rates of VAT differentiation will improve the structure of the turnover of domestic trade. The optimum of difference between the standard and reduced rates is estimated in the article. The group of products to which the reduced VAT rate can be applied is determinate.

Summarizing, we note that the implementation of measures for the improvement of the justified VAT charging will enhance its regulatory capacity in terms of impact on the turnover of the country in the domestic market, and increase the presence of the strategically important domestic products.

Keywords: VAT; turnover of commodities; differentiation rates; budget, EU.

JEL Classification: H20, H22, H25

Постановка проблеми. Сьогодні в більшості провідних країн світу податок на додану вартість (ПДВ) відіграє провідну роль як у формуванні доходів бюджету, так і в регулюванні процесів соціально-економічного розвитку. Традиційно ПДВ вважають стабільним джерелом наповнення бюджету, навіть у періоди економічних спадів. Попри значний фіскальний потенціал ПДВ може використовуватися як регулятор економічного розвитку, зокрема як один із важелів регулювання товарообороту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Справляння податку на додану вартість в Україні має низьку фіскальну ефективність, що передусім спричинено наявністю пільг із ПДВ та високим ступенем ухилення від сплати цього податку, і зокрема його незаконним відшкодуванням. Пошуку шляхів розв'язання зазначених проблем присвячено праці О. Д. Данілової [1], Ю. Б. Іванова [2], А. П. Кірієнко [2], І. А. Майбурова [2; 3], А. М. Соколовської [3] та ін. Механізми реалізації регулюючого потенціалу ПДВ розглядаються рядом зарубіжних авторів, серед яких М. Десаї (M. Desai, 2002) [4], П. Кругман і М. Фельдштейн (P. Krugman & M. Feldstein, 1990) [5], А. А. Тайт (A. A. Tait, 2001) [6]. Проте низка проблем, пов'язаних із застосуванням ПДВ як одним із регуляторів товарообороту в Україні, залишається невирішеною і потребує поглиблених досліджень.

Метою статті є обґрунтування доцільності диференціації ставок справляння ПДВ з метою вдосконалення регулювання товарообороту країни.

Основні результати дослідження. Наявність проблем у справлянні ПДВ негативно впливає на регулювання товарообороту, оскільки в такій ситуації складно оцінити

реальне податкове навантаження, яке чинить цей податок на товаровиробників, посередників і споживачів. Через численні та вагомні проблеми у сфері справляння ПДВ багато науковців і практиків намагається обґрунтувати доцільність його заміни іншим непрямим податком. Наприклад, В. Корж вважає, що варто відмовитися взагалі від ПДВ, оскільки він виступає «джерелом нагромадження корупційних коштів в умовах переважно торговельно-перепродувального господарювання» і «дає можливість правильній еліті використовувати цей податок як певний амортизатор бюджету» [7, с. 19]. В. Парнюк стверджує, що необхідно підвищувати стандартну ставку ПДВ, враховуючи досвід промислово розвинених країн, до рівня 25% (як у Данії, Норвегії), що посилить мотивацію до експорту та утворить додаткові бар'єри для імпорту, а відтак сприятиме розвитку вітчизняного виробництва [8, с. 15].

На наш погляд, обидві пропозиції є досить дискусійними. По-перше, цей податок є обов'язковою умовою членства України в ЄС. По-друге, справляння ПДВ передбачає оподаткування лише один раз (за принципом податкові зобов'язання мінус податковий кредит). Тому якщо його замінити іншим податком (податком з обороту або податком з продажу), то у ціну товару, що продається на експорт, буде закладено непрямий податок, за яким не передбачено механізму компенсації, що може знизити конкурентоспроможність української продукції.

Запровадження податку з обороту можливо тільки в разі побудови вертикально інтегрованої економіки, у якій у кількох великих компаніях було б сконцентровано всі стадії виробництва – від видобутку сировини до реалізації

продукції кінцевому споживачеві. Але в сучасних умовах відміна ПДВ спричинить руйнування багатьох суб'єктів господарювання [9, с. 52–57]. На нашу думку, заміну ПДВ іншим податком однозначно можна вважати регресом податкової системи. По-перше, розробка і впровадження нового податку потребує часу і коштів. По-друге, психологічно платники податків негативно сприймають будь-який новий податок, навіть якщо він є заміною іншого. З огляду на це краще вдосконалювати старі податки, ніж вводити нові. По-третє, запровадження нового податку не усуне проблем, що існують у сфері адміністрування.

Радикальне підвищення ставки ПДВ на всі групи товарів також є ризикованим заходом, оскільки замість очікуваного збільшення експорту може відбутися зростання тіншового сектору економіки.

Саме тому ми вважаємо доцільним залишити ПДВ, але здійснити його вдосконалення з метою підвищення фінансової ефективності й реалізації регуляторного потенціалу. Регуляторний потенціал ПДВ у сфері торгівлі на митній території України нині не використовується повною мірою через жорстку регламентацію товарів, що звільняються від оподаткування, а також відсутність диференціації ставок оподаткування (до 01.01.2014 р. в Україні застосовувалися ставки 0% і 20%).

Регресивність та соціальна несправедливість податку є підставою до диференціації ставок на різні групи товарів або до зниження існуючої. Існує думка, що встановлення диференційованих ставок ПДВ «може лише ускладнити процес його обчислення і адміністрування та призвести до численних зловживань» [10, с. 85]. На наш погляд, за сучасного розвитку інформаційних технологій потенційне ускладнення адміністрування є дискусійним, оскільки сучасні програмні засоби дозволяють оперативно контролювати нараховання і сплату ПДВ усіма платниками.

З метою обґрунтування рівня диференціації ставок ПДВ в Україні нами було досліджено міжнародний досвід справляння ПДВ. У різних країнах світу ставки ПДВ значно варіюють. На регіональному рівні середня ставка ПДВ у ЄС становить 19,5% і є вищою, ніж середня ставка країн ОЕСР – 17,7%. Середня ставка податку країн Азійсько-Тихоокеанського регіону – 10,8%, країн Латинської Америки – 14,2%. Однак не зовсім коректно порівнювати ставки ПДВ в окремих країнах чи регіонах через велику кількість спеціальних режимів оподаткування та звільнень від нього.

Серед країн ОЕСР середня ставка ПДВ залишилися в основному незмінною протягом останніх шести років, але середня ставка податку на прибуток знизилася від 31,4% до 27,8% [11]. Варто зазначити, що у цій групі країн роль ПДВ у наповненні бюджету зросла без підвищення його ставок завдяки збільшенню обсягів національного виробництва.

Стандартна ставка ПДВ у країнах Європейського Союзу коливається від 15% (Люксембург) до 27% (Угорщина), за ставкою 20% ПДВ справляється у Болгарії, Естонії, Австрії, Словенії, Словаччині, Об'єднаному Королівстві Велика Британія і Північній Ірландії [12]. Кілька країн Євросоюзу практикують застосування до окремих груп товарів супер знижених ставок (*Super Reduced Rate*): Іспанія – 4%, Франція – 2,1%, Ірландія – 4,8%, Італія – 4%, Люксембург – 3%. В усіх країнах Європейського Союзу діють знижені ставки ПДВ на окремі групи товарів [13]; діапазон ставок – від 5 до 18% [14]. Перелік товарів та послуг, для яких може бути встановлено знижені ставки оподаткування ПДВ [13], є досить вагомим. На наш погляд, позитивний досвід застосування знижених ставок ПДВ в економічно розвинених країнах може бути підставою для запровадження знижених ставок ПДВ в Україні.

Однією із тривожних ознак структури товарообороту внутрішньої торгівлі України є зростання частки імпорتنних товарів. Ми не вважаємо, що наявність імпорتنних товарів є однозначно негативною тенденцією. Однак в окремих випадках дешевий імпорт становить реальну загрозу вітчизняному виробництву і може виступати додатковим чинником стагнації вітчизняної економіки. Особливо актуальною ця проблема є для ринку продуктів харчування.

Для стимулювання збільшення питомої ваги вітчизняних продуктів харчування в товарообороті внутрішньої торгівлі України пропонуємо застосовувати знижену ставку справляння ПДВ. Оскільки починаючи з 01.01.2014 р. ставка ПДВ у нашій країні має бути знижена до 17%, вважаємо за доцільно залишити ставку 20% для операцій із продажу на митній території України продовольчих товарів, імпортованих на її територію. Варто зазначити, що операції з реалізації продуктів харчування в більшості країн Євросоюзу оподатковуються за зниженою або супер зниженою ставкою (Іспанія, – 4%, Ірландія – 4,8%, Італія – 4%, Люксембург – 3%), або за ставкою 0% (Ірландія – окремі категорії продуктів, Мальта, Велика Британія – окремі групи продовольчих товарів). Встановлення таких низьких ставок справляння ПДВ на окремі категорії продуктів харчування обумовлено не тільки мотивами стримати зростання цін на соціально значущі продукти харчування, а й захистити вітчизняний ринок продуктів харчування, що, своєю чергою, можна розцінювати як один із заходів протекціоністської політики, спрямований на захист вітчизняних виробників продуктів харчування (це також є непрямою підтримкою сільського господарства).

Зважаючи на виявлені тенденції в динаміці товарообороту вітчизняних продуктів харчування, ми пропонуємо запровадити знижені ставки справляння ПДВ на ці товари. Вибір ставки нами здійснено емпіричним шляхом, враховуючи досвід країн, які застосовують такі ставки (табл. 1).

Як видно із даних, представлених у табл. 1, варіаційний розмах між різницями стандартної і зниженої ставки справляння ПДВ є досить значним, тому нашим наступним кроком стало проведення інтервального аналізу, результати якого відображено в табл. 2.

У табл. 2 бачимо, що найбільша частота значень припадає на інтервал 5–10 та 11–15, тому можемо зробити припущення, що оптимальна знижена ставка лежить у цьому

Таблиця 1
Знижені ставки ПДВ на окремі групи продуктів харчування у країнах Європейського Союзу, 2013 р.

Країна	Стандартна ставка, %	Знижена ставка, %	Різниця між зниженою і стандартною ставками, %
Бельгія	21	6/12	15/9
Чехія	21	15	6
Німеччина	19	7	12
Греція	23	13	10
Іспанія	21	4/10	17/11
Франція	19,6	5,5/7	14,1/12,6
Ірландія	23	0/4,8	23/18,2
Італія	21	4/10	17/11
Кіпр	18	5	13
Латвія	21	12	9
Люксембург	15	3	12
Угорщина	27	18	9
Мальта	18	0	18
Нідерланди	21	6	15
Австрія	20	10	10
Польща	23	6/13	17/10
Португалія	23	6/13	17/10
Словенія	20	8,5	11,5
Словаччина	20	10	10
Фінляндія	24	14	10
Швеція	25	12	13
Великобританія	20	0	20

Джерело: Складено автором за даними [12]

Таблиця 2
Результати інтервального аналізу диференціації ставок ПДВ

Інтервал	5–10	11–15	16–20	Понад 21
Кількість значень	10	11	6	1

Джерело: Розраховано автором за даними табл. 1

інтервалі. За розрахункову величину зниження ставки візьмемо середню зважену $T(1)$:

$$T=(6+9 \times 3+10 \times 6+11 \times 2+11,5+12+12,6+13 \times 2+14,1+15 \times 2) / 21=11,1 \quad (1)$$

Таким чином, за стандартної ставки 20% знижена ставка ПДВ має становити 9%, а за ставки 17% – 6%. Вибір товарних груп, для яких доцільно запровадити знижену ставку ПДВ, здійснювався на основі результатів аналізу товарообороту харчових продуктів [15]. Результати аналізу виявили, що на ринку України швидкими темпами зростає частка імпортного м'яса та харчових субпродуктів, а також овочів і коренеплодів. Окрім того, спостерігається стабільне перевищення імпорту над експортом досліджуваних товарних груп (табл. 3). Збереження окресленої тенденції має негативний вплив не тільки на структуру товарообороту, а й на галузі, де виробляються ці продукти харчування. Складається ситуація, коли вітчизняна продукція не може конкурувати за ціною з аналогічною імпортною продукцією.

Таким чином, знижену ставку справляння ПДВ пропонуємо застосовувати щодо таких груп товарів: 1) м'ясо і харчові субпродукти; 2) овочі та коренеплоди.

Наслідки від таких змін у справлянні ПДВ не варто оцінювати тільки з точки зору втрат бюджету – необхідно розглядати їх вплив на структуру попиту, що обов'язково спричинить позитивні зміни у структурі товарообороту і виробництва вітчизняної продукції визначених категорій. У короткостроковому періоді можливими є три модельних сценарії, пов'язані із зниженням ставки ПДВ на 11%:

Сценарій 1. У результаті зниження ставки ПДВ товари подешевшають на величину, адекватну значенню ставки. У такому випадку всю вигоду від зниження ставки отримають споживачі. Однак описана ситуація характерна тільки для ринків із абсолютно еластичною пропозицією або нееластичним попитом.

В Україні попит на досліджувані групи товарів є еластичним (він досить швидко змінюється за коливання цін як на зазначені товарні групи, так і на товари-субститути). Натомість пропозиція не є абсолютно еластичною через особливості виробництва цих товарів. Отже, для задоволення попиту, що зростає, знадобиться певний час для вироблення такої продукції. Тому окреслений сценарій розвитку подій є малоімовірним.

Сценарій 2. Ціни знизяться на половину величини зниження ставки. У такому випадку вигоди від зниження ставки виробники і споживачі продукції поділять порівну. Цей сценарій розвитку подій є оптимальним, але він можливий тільки за однакової еластичності попиту і пропозиції, що не характерно для досліджуваних товарних груп.

Сценарій 3. Ціни залишаться незмінними (якщо попит буде абсолютно еластичним), а весь вигащ від зниження ставки ПДВ отримають виробники. Такий сценарій є найбільш імовірним і в короткостроковій перспективі виправданим, оскільки у виробників такої продукції істотно збільшиться обсяг оборотних коштів, що дасть змогу розширити масштаби виробництва, а це, своєю чергою,

сприятиме розширенню податкової бази не тільки для ПДВ, а й для податку на прибуток підприємств і податку на доходи фізичних осіб.

Слід зазначити, що від самого початку податок на додану вартість був потужним стимулом для міжнародної торгівлі: ідея запровадження ПДВ та угод щодо його уникнення була особливо привабливою для архітекторів Європейського об'єднання вугілля та сталі (*European Coal and Steel Community*), створеного у 1951 р. за участю Франції, Німеччини, Бельгії, Італії, Люксембургу і Нідерландів, пізніше – Європейського економічного союзу (1957 р.), а нині – ЄС [16].

Варто погодитися, що надання податкових преференцій (звільнення від оподаткування імпорту та ін.) зі сплати універсальних акцизів у системі міжнародних економічних взаємозв'язків є виявом лібералізації глобальних торговельних відносин. Оскільки основною метою світової торгівлі є переважно продаж власних товарів (надання послуг) і купівля товарів (робіт, послуг) іноземного походження, відповідно непрямі універсальні податки в такій ситуації виконують роль санкцій, які застосовуються щодо національних товаровиробників за їх спроби провести прямі банківські взаєморозрахунки, самостійно виробити кінцеву продукцію. Саме тому запровадження зниженої ставки на окремі групи товарів не суперечить міжнародним нормам. Необхідно підкреслити, що зниження ставки ПДВ робить менш вигідним ухилення від сплати податку, оскільки вигащ від подібних дій може не перевищити затрати, пов'язані з їх організацією.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного дослідження нами було обґрунтовано доцільність диференціації ставок справляння податку на додану вартість в Україні, розраховано оптимальну різницю між стандартною та зниженою ставками ПДВ, визначено групи товарів, щодо яких варто застосовувати знижену ставку. Впровадження обґрунтованих нами заходів щодо вдосконалення справляння ПДВ дозволить реалізувати його регуляторний потенціал у частині впливу на товарооборот країни, збільшивши на вітчизняному ринку присутність стратегічно важливих продуктів харчування вітчизняного виробництва.

Література

- Данілов О. Д. Податок на додану вартість: проблема оптимізації адміністрування / О. Д. Данілов // Вісник податкової служби України. – 2009. – № 12. – С. 45–48.
- Уклонение от уплаты налогов. Проблемы и решения : монография / [И. А. Майбуrows и др.] ; под ред. И. А. Майбуrows, А. П. Киренко, Ю. Б. Иванова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 383 с.
- Майбуrows И. А. Теория налогообложения. Продвинутий курс : учеб. для магистров, обучающихся по специальностям «Финансы и кредит», «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / И. А. Майбуrows, А. М. Соколовская. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 591 с.
- Desai M. A Value-Added Taxes and International Trade: The evidence / M. A. Desai and J. R. Hines // NBER. – 2002. – November. – 35 p.
- Krugman P. International trade effects of value added taxation / P. Krugman and M. Feldstein In: Taxation in the Global Economy. Edited by A. Razin, J. Slemrod. – Chicago : University of Chicago Press, 1990. – 404 p.
- Tait A A Value Added Tax: International Practice and Problems. – Washington, D.C. : International Monetary Fund, 2001. – 450 p.
- Корж В. Резюме про ПДВ, або фінансові маніпуляції на тлі політичних спекуляцій / В. Корж // Економічний часопис-XXI. – 2006. – № 11–12. – С. 19–21.
- Парнюк В. Регулююча функція ПДВ / В. Парнюк // Економіка України. – 2007. – № 6. – С. 4–16.
- Семенко Т. М. Податковий і фінансовий облік ПДВ згідно Податкового кодексу України / Т. М. Семенко // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 2. – С. 52–57.
- Мельник В. М. Податок на додану вартість у податковій системі / В. М. Мельник, О. В. Солдатенков // Фінанси України. – 2006 – № 9. – С. 85–89.
- Counting through complexity [Electronic resource]. – Accessed mode : <http://www.kpmg.com/global/en/pages/default.aspx>

Таблиця 3 Динаміка експорту та імпорту м'яса, харчових субпродуктів, овочів і коренеплодів в Україні у 2011 р. (за місяцями)												
Показник	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень
02 М'ясо та харчові субпродукти												
Експорт	5,3	15,5	23,1	15,9	16,5	19,3	18,1	14,6	19,3	17,5	17,8	14,9
Імпорт	15,4	16,4	20,4	22,3	15,9	20,7	27,9	33,8	38,6	31,2	22,1	27,3
07 Овочі, коренеплоди												
Експорт	4,0	7,4	12,5	11,3	7,6	11,8	9,5	15,1	29,4	14,5	7,2	2,6
Імпорт	7,5	8,2	17,8	27,5	26,4	15,5	2,4	2,1	3,2	3,3	6,8	12,5

Джерело: Складено автором за даними [15]

12. VAT rates applied in the Member States of the European Union (2013) [Electronic resource]. – Accessed mode : http://www.ec.europa.eu/taxation_customs/.../vat/...vat.../rat
13. Шоста директива Ради ЄС 77/388/ЄС від 17.05.1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.law-tax.biz/download/eulex/eu_dr6.pdf
14. Tax rates around the world (2013) [Electronic resource]. – Accessed mode : <http://www.worldwide-tax.com>
15. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
16. Эбрилл Л. Современный НДС / Лайам Эбрилл, Майкл Кин, Жан-Поль Боден, Виктория Саммерс ; пер. с англ. – М. : Весь Мир, 2003. – 274 с.

Стаття надійшла до редакції 13.06.2013

References

- Danilov, O. D. (2009). Value Add Tax: Problems of optimization administration. *Visnyk podatkovoї sluzhby (Herald of Tax Service of Ukraine)*, 12, 45-48 (in Ukr.).
- Maiburov, I. A., Kirienko, A. P. & Ivanov, U. B. (2013). *Tax evasion. Problems and Solutions*. Moscow: UNITI-DANA (in Russ.).
- Maiburov, I. A. (2011). *The Theory of Taxation*. Moscow: UNITI-DANA (in Russ.).
- Desai, M. A., & Hines, J. R. (November 2002). Value-Added Taxes and International Trade: The evidence. *NBER*.
- Krugman, P., & Feldstein, M. (1990). *International trade effects of value added taxation. Taxation in the Global Economy*. In A. Razin, & J. Slemrod (Eds.). University of Chicago Press.

- Tait, A. A. (2001). *Value Added Tax: International Practice and Problems*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
- Korz, V. (2006). Abstract about VAT, or Financial Manipulation in Politic Speculation. *Ekonomichnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 11-12, 19-21 (in Ukr.).
- Parniuk, V. (2007). Regulations Function of VAT. *Ekonomika Ukrainy (Economic of Ukraine)* (in Ukr.).
- Semenko, T. M. (2011). Tax and Financial Account of VAT in the case TAX Code of Ukraine. *Oblik i finansy APK (Account and Finance in Agriculture)*, 2, 52-57 (in Ukr.).
- Melnyk, V. M., & Soldatenko, O. V. (2006). VAT in Tax System. *Finansy Ukrainy (Finance of Ukraine)*, 9, 85-89 (in Ukr.).
- KPMG (2013). *Counting through complexity*. Retrieved from <http://www.kpmg.com/global/en/pages/default.aspx>
- The European Commission (2013). *VAT rates applied in the Member States of the European Union*. Retrieved from http://ec.europa.eu/taxation_customs/.../vat/...vat.../rat...
- The Six Directive of EU Council 77/388/EU (May 17, 1997). Retrieved from http://www.law-tax.biz/download/eulex/eu_dr6.pdf
- Tax rates around the world (2013). Retrieved from <http://www.worldwide-tax.com>
- The State Statistic Service of Ukraine (2013). *Official website*. Retrieved from www.ukrstat.gov.ua (in Ukr.).
- Ebrill, L., Kin, M., Boden, J.-P., & Sammers, V. (2003). *Modern VAT*. Moscow: All Worlds (in Russ.).

Received 13.06.2013

УДК 336.64

T. O. Ставерська

старший викладач кафедри фінансів,
Харківський державний університет харчування та торгівлі,
Україна, stavarskaya@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНА ЄМНІСТЬ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті надано критичну оцінку синтаксичної, семантичної, прагматичної концепцій прибутку з позицій його формування та відображення у фінансовій звітності. Узагальнено світову практику складання звіту про прибутки і збитки. Запропоновано авторське визначення інформаційної ємності звіту про фінансові результати підприємства. Обґрунтовано рекомендації з

збільшення інформаційної ємності українського звіту про фінансові результати підприємства.

Ключові слова: інформаційна ємність, звіт, фінансові результати, концепції, рекомендації.

T. A. Ставерская

старший преподаватель кафедры финансов, Харьковский государственный университет питания и торговли, Украина

ИНФОРМАЦИОННАЯ ЕМКОСТЬ ОТЧЕТА О ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В статье осуществлена критическая оценка синтаксической, семантической, прагматичной концепций прибыли с позиций ее формирования и отображения в финансовой отчетности. Обобщена мировая практика составления отчета о прибылях и убытках. Предложена авторская дефиниция информационной емкости отчета о финансовых результатах предприятия. Обоснованы рекомендации по увеличению информационной емкости украинского отчета о финансовых результатах предприятия.

Ключевые слова: информационная емкость, отчет, финансовые результаты, концепции, рекомендации.

Tetiana Stavarska

Senior Lecturer, Kharkov State University of Food Technology and Trade, Ukraine
333 Klochkivska St, Kharkiv, 61051, Ukraine

INFORMATIVE CAPACITY OF THE ENTERPRISE'S FINANCIAL RESULTS REPORT

Abstract. Introduction the financial results are difficult economic category, concentrated at generalizing the result of operation of the business and the economy as a whole. Indicators of financial condition of the company show the need for improvement of financial results of the company representing communicative information, a system for collecting, transmitting, processing and storing information about the object of management. Therefore, the problem of assessing the information capabilities of income statement is important for management. **Purpose** to determine the nature of «information capacity» of income statement and to justify the recommendations for its expansion in order to meet the needs of enterprise's management. **Methods** a systematic approach, critical assessment regulations, functional analysis, formalization, identification ties. **Results** the article provides a critical evaluation of syntactic, semantic, pragmatic concepts of profit from the standpoint of its formation and disclosures in the financial statements. Global practice of the statement of profit and loss formation was generalized. An author's definition of information capacity of financial results report was given. Valid recommendations to increase the information capacity of Ukrainian financial results report are represented. **Conclusion** the information capacity of the income statement is a set of properties that contribute to the possibility of its usage for the effective implementation of certain management functions (monitoring, analysis, planning) based on a representative, complete, essential information about the financial results. Ukrainian reporting of financial results generally corresponds to the concepts of profit. It is essential to use the full syntactic concepts appropriate to the activities as the basis for differentiation of revenues, expenditures and financial results.

Keywords: informative capacity; report; financial results; concepts; recommendations.

JEL Classification: G30, G32